

Unohtumaton päivä hevossaarella

15.9.2020 6.00

Haluan ehdottomasti jakaa kokemuksemme hevossaaresta Rovaniemeltä viime kesältä. Emme ole unohtaneet sitä vieläkään. Ja ensi kesää odotamme lähes malttamattomina, sillä haluamme kokea sen uudestaan.

Olemme vasta muuttaneet Espoosta Rovaniemelle. Kuulimme sattumalta kesällä eräältä naapuriltamme, että läheisessä Ounasjoen saarella laidunnetaan kesällä suomenhevosia. Ne omistaa **Jouko Iivari**, joka myös asuu kesät saarella asuntovaunussaan. Jouko järjestää ohjattuja ratsastusretkiä pyynnöstä.

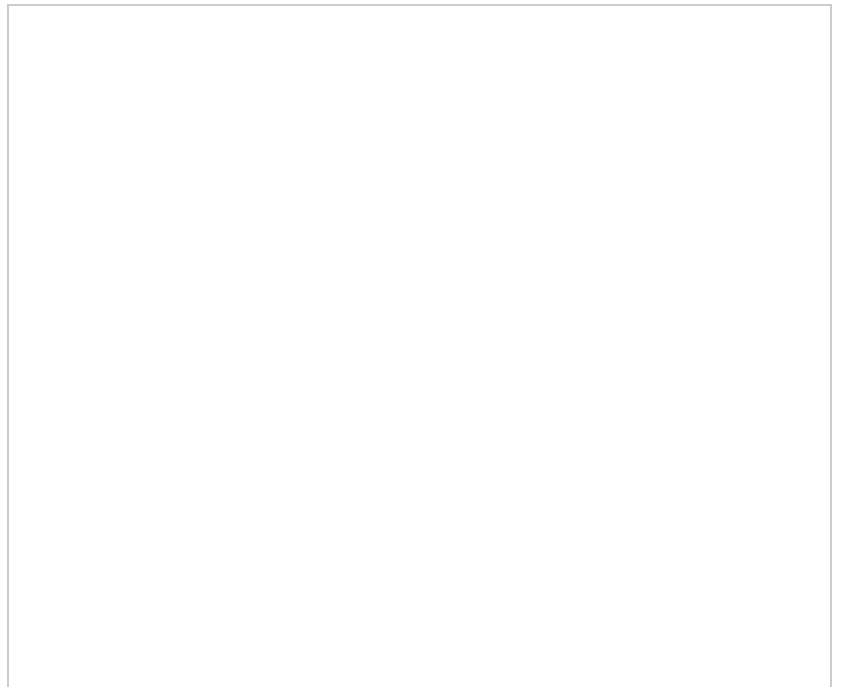
Hankin Joukon yhteystiedot ja sain sovittua meille retkipäivän. Päivästä tuli meille ikimuistoinen. Omat vanhempani olivat samaan aikaan meillä kylässä ja lähdimme saareen koko porukka, isovanhemmat, minä mieheni kanssa sekä kaksi tyttäremme ja heidän ystävänsä.

Löysimme hyvin perille Hiansaareen, noin kuusi kilometriä kaupungin keskustasta. Jätimme auton tien varteen ja kävelimme polkua pitkin rantaan, jossa Jouko odotti meitä veneellä.

Saari oli kuin pala menneisyyttä. Luonnonkaunis paikka, keskellä Ounasjokea. Kuulimme, että Jouko on omin käsin raivannut pajukkoa ja tehnyt saaresta laidunpaikan laumalleen. Olipa samalla saarella myös suomenlampaita. Kaikki vapaina päivät ja yöt, toki yösiijat oli järjestetty mutta ne olivat vapaita kulkemaan.

Hevoset elivät vapaina ja laumana saarella. Ne olivat juuri ruokailmassa, kun tulimme. Osa söi ruohoa, osa lepäili. Muutama nukkui päät maata myöten. Jouko kertoi, että hevoslauma toimii siten, että aina joku on vahtivuorossa ja seurailee ympäristöä. Myös nukkumisvuorot vaihtelevat, samoin lepäily- ja nukkumisvuorot. Vain yksi nukkui kokonaan pää maassa, muut vain lepäilivät, vaikka päät olivat edelleen pystyssä.

Seurasimme hevosten elämää aikamme. Sitten Jouko lähti hakemaan osaa laumasta töihin. Hän meni lauman luo, ei pakottanut mihinkään. Hevoset ymmärsivät selvästi, että nyt on töiden aika. Meitä huvitti,

kun osa hevosista selvästi vältteli töihin kutsua, olivat kuin eivät olisi huomanneet. Yksi käveli jopa pois päin Joukosta. Pikkuhiljaa töihin lähtijät alkoivat suostua kutsuun, ensin tuli yksi ja asetettiin Joukon viereen, sitten toinen, kolmas ja lopulta kaksi viimeistä. Mitään raippoja tai muuta pakottamista ei käytetty. Jouko on lauman pomo ja häntä kunnioitettiin.

Siitä retki alkoi. Tytöt, mieheni ja Jouko kävivät ratsaille. Minä ja vanhempani jäimme rannalle seuraamaan.

Lauma lähti saaren toiselle puolelle emmekä nähneet heitä pariin tuntiin. He olivat ensin ratsastaneet ja totutelleet hevosiin. Me viihdyimme sillä välin saarella, nautimme kesäpäivästä, aurinko paahotti kuumasti ja tuntui kuin olisimme menneet ajassa vuosikymmeniä taaksepäin. Ilma tuoksui samalta kuin lapsuuden kesinä mummolassa. Joukon ystävätär kertoi meille tarinoita hevosten elämästä, niiden käytöksestä ja luonteista. Kuulimme, että hevoset ovat onnellisia kun saavat elää laumana. Laumalla on johtajansa, jota totellaan. Mutta ylin johtaja on Jouko. Laumassa on myös ystävyksiä. En muista nimiä, mutta osa hevosista oli hyvin läheisiä ja tauoilla mielellään toisissaan kiinni. Näimme tämän itse päivän päätteeksi kun kokoonnuimme nuotiolle. Nämä ystävykset hakeutuivat toistensa seuraan ja laittoivat turvat vastakkain. Liikuttavaa.

Odotellessamme ratsastajia osa hevosista kävi maaten. Meille kerrottiin, että hevosten tulee saada levätä joka päivä aivan kunnolla, ihan pää maata pitkin. Hevosen psyyke tarvitsee täydellistä lepoa. Oli jännä nähdä, miten lauma toimi. Kun yksi päiväysti, muut söivät ja yksi lepäili ja yksi nukkui aivan pitkin pituuttaan. Roolit vaihtuivat välillä ja aina joku laumasta päiväysti.

Pikku hiljaa laumaan alkoi tulla valppautta. Kukaan ei enää nukkunut, liikehtiminen alkoi vilkastua, samoin syöminen loppui. Yksi hirtahti kuuluvasti ja laukkasi meidän luoksemme aivan kuin kertomaan jotain. Se hirtahti meille ja sitten käännähti joelle ja katsoi kaukaisuuteen, hirtahti taas. Kohta toinen hevonen teki saman ja kolmas jne. Pian koko lauma oli liikkeellä ja kiihdytti valtavaan laukkaan pitkin saarta. Tunnelma oli kuin lännen elokuvassa.

Ne kiersivät laukaten saarta ja tulivat takaisin aivan meidän lähelle ja asetettiin joen rantaan. Joukon ystävätär kertoi meille, että hevoset tietävät, että ratsailla olevat hevoset ovat pian tulossa uiden jokea pitkin. Ne tulivat kertomaan siitä myös meille. Ne olivat iloisia nähdessään laumansa. Lyhytkin erossaoloaika on niille ikuisuus. Ja kun näkevät taas oman laumansa, ne riehaantuvat kuin pikkulapset. Näin ne kuulemma käyttäytyvät myös silloin, kun Jouko on asioilla kaupungissa ja kun hän palaa, on ilo aivan vallatonta.

Hevoset kuulivat sen, mitä me emme vielä kuulleet emmekä nähneet. Mutta pian lauma asetettiin joen rantaan odottamaan tulijoita. Olimme rannalla yhdessä hevosten kanssa, se oli ihmeellistä.

Ja sieltähän ne lopulta tulivat, ratsain joessa. Kuulemma silloin, kun vesi on korkealla, hevoset uivat ja ratsastajat tulevat niiden selässä. Tällä kertaa jalat ylettyivät pohjaan ja hevoset tulivat kahlaten rantaan pitkin.

Kun lauma saapui meidän kohdallemme, rannalla odottaneet hevoset liittyivät joukkoon. Hirtahdus vain ja loputkin hevoset olivat joessa ja koko lauma taas onnellisesti yhdessä. Ne kahlasivat ja uivat saaren toiseen päähän, nousivat sieltä rantaan ja kopistelivat Joukon nuotiopaikalle. Niillä koitti lepo hetki, rapsutukset ja siilytykset. Ja kaverukset laittoivat turvat vastakkain ja ottivat ansaitut päiväunet.

Meille päivä oli elämys. Paljon nähneinä ja matkustelleinakin emme ole koskaan nähneet mitään vastaavaa. Ei mitään turisteja varten luotuja kaupallisia puitteita ja lavasteita, ei mitään keinotekoisesti keksittyä, vaan aitoa ja totta, oikeaa elämää. Mielenkiintoista oli myös nähdä tällaista elämäntapaa näin läheltä. Jouko asuu koko kesän ystävänsä kanssa saarella, asuntovaunussa, elää paljain jaloin hevostensa kanssa, ei raippoja, piiskoja, ei käskyjä, vaan aitoa kunnioitusta puolin ja toisin. Oli hienoa saada nähdä sellaista. Täällä Lapissa on niin paljon kaupallisia turistipyydyksiä, on tonttujen, joulupukkeja, husky-safareita, mitään niistä väheksymättä, jokainen tarvitsee leipänsä. Mutta tässä oli jotain niin aitoa ja alkuperäistä ja koskettavaa.

Siksi haluan jakaa tämän tarinan kanssanne.

Minulla on kivoja videoita laukkaavista hevosista. Yhdessä videossa hevosia kutsutaan nuotiopaikalle sanoin "No niin pojat ja tytöt. On

aika tulla töihin, asiakkaita on tulossa". Ei enempää sanoja, ei huutoa tai mekastusta. Vain nämä sanat. Videolla yksi toisensa jälkeen hevoset köpsyttelevät paikalle ja asettuvat riimun viereen. Lopuksi on vielä puolen minuutin hiljaisuus. Sitten viimeinenkin lauman jäsen saapuu ja tulee mukaan. Ystävänä naureskeli, että hän on kuin se viimeinen hevonen. Häinkin tulee aina viimeisenä töihin, aamu-uninen kun on.

SARI ANTTILA

